

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 17.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1913.

Celoletna naročnina je K 3.60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Naše družine.

Ravnokar živimo v dobi, ko zahteva poklic od slehernega železničarja, da uporabi vso svojo duševno in telesno moč za službo. Bodisi uradnik, poduradnik, uslužbenec ali delavec, vsak brez razlike mora biti v tem času, ko je promet najgostejši, torej tudi služba napornejša, na svojem mestu. Ne bo več dolgo in osebni promet bo popustil, dvignil se pa bo blagovni prevoz, kakor vemo iz vsakoletne skušnje.

In kdor nam ne verjame, prosimo ga naj proučuje in zasleduje mesečne, četrtletne, pol- in celoletne računске bilance železnic. Dolge vrste števil govore jasno, da dohodki vedno in vedno rastejo. Pri državni železnici je ta pojav dobro znamenje za davkoplačevalca, pri privatnih pa za akcionarje, pri obeh pa sladki up za uslužbenca. Skromni in ponižni kakor smo, upamo in upamo, da se vendar najde enkrat v tej ali oni upravi velik velikan, ki se bo spričo ugodnih dohodkov spomnil tudi tistih, ki so največ sopomogli do dobrih vspehov, to so pred vsem mali železničarji. Mi se veselimo boljše bodočnosti ne samo za nas same, ampak tudi za naše družine. V velikem stroju, s katerim deluje železnica so pač mali železničarji najvažnejši deli, ki se jih ne bi smelo zanemarjati, da ne odpove enkrat vse kolesje svoje službe.

Če pa vprašamo, kaj je povod temu, da mali železničar kljub težki službi in raznim zapostavljanjem vendar vstraja na svojem odgovornem mestu, si moramo odgovoriti glasno in odločno: njegova družina. Skrb za ženo, za otroke in za njih prihodnost je isti vir, iz katerega črpa izmučen delavec ono moč, ki ga navdušuje, da ne omahne. Tudi naše družine spadajo torej v okvir velikega aparata, ki je potreben za železniški obrat. Smelo torej zahtevamo, da železnice ne upoštevajo samo nas, ki jim neposredno služimo, ampak spoštovati morajo tudi naše družine, ki so del našega telesa — našega življenja. Skušnje imamo dovolj, da

so delavci z družinami stanovitejši nego samci. Prve veže skrb za svoje, da se drže kraja in dela, dočim samec lahko pobere vsak čas šila in kopita in gre iz kraja v kraj, kjer se mu pač nudi boljši kruh.

So pa naši železniški velikani že kdaj mislili na to, kako bi izgledalo, ako uprave ne bi imele stalnih, izurjenih delavcev. Od kod pa bi jemali naraščaj za uslužbenca, vsaj z juristi so napravili itak že slabe skušnje. Le če bodo upoštevali tudi železničarske družine, si bodo lahko rekli, da so skrbeli za dobro in zdravo delavstvo, brez katerega si sploh obrata misliti ni mogoče. Mož v službi naj misli na službo, ko pa je svojo službeno dolžnost opravil, pa naj ve, da gre domu med zdrave otročiče in da bo našel doma svojemu delu primeren kos kruha. Če pa mož zjutraj gre v službo tja daleč od doma, morda brez zajutрка, mora celi dan brez okrepčila trdo delati in zvečer pritava domu, kjer najde objokano ženo, ker je napol bolna in nima kaj k ognju pristaviti, otroci pa se pode po vasi za nezrelim sadjem, — tovariši, je li to življenje poštenega človeka?

Ne zahtevamo od naših železniških uprav — državnih in privatnih — pretiranih stvari, ampak kar nam gre in kar nam lahko dajo od tega pa ne pustimo nič. Naša resna volja je, da bodo železnice z vspehi zadovoljne, da bodo bilance vedno ugodne, propadajočemu gospodarju nam ni volja služiti. Apelujemo pa tudi na vest tistih, ki imajo našo usodo v rokah, da ne gledajo samo na ugodne bilance in lastne tantijeme, ampak se dobrohotno spominjajo tudi nas, ker nas neobhodno potrebujejo. Značaj, ki se veseli nad svojim bogastvom in mirno prenaša, da njegova služinčad in z njo vred javnost o njem slabo govori, imenujemo: oduševstvo.

Minister na potovanju.

Politični pustolovci so spravili kraljestvo Česko na rob propada, tako političnega, kakor gospodarskega. Razmere so postale

take, da je bila krona prisiljena deželni zbor razpustiti in deželni odbor odstaviti. Posle teh oblasti upravlja sedaj posebna upravna komisija.

Da pridejo do denarja, so 6. avgusta t. l. sklenili povišati doklado na pivo, torej rop na žepe nižjih slojev. Doklada na pivo znaša sedaj 65 odstotkov in posledica tega je, da so zagrozili hišni posestniki s povišanjem stanarine po najmanj 10 odstotkov in vse druge življenske potrebščine so se kar čez noč podražile.

To povemo zategadelj, ker bo pri tem stalno plačani — in k tem spadamo tudi mi železničarji — najbolj udarjen. Nek češki učitelj je rekel: železničarji bodo ta udarec lahko prenesli, saj jim je vlada še pred kratkim 15 milijonov kron podarila. Tako torej misli o železničarjih človek, ki živi med ljudstvom in bi moral poznati razmere vseh slojev, torej tudi železničarske.

Ko se je vse to dovršilo, zgodilo se je nekaj, kar pa ne moremo zamolčati: Ekszellenca dr. pl. Forster, železniški minister je inspiciral v deželi. V več mestih, kjer se je ustavil, je z velikim zanimanjem sledil izraženim željam prebivalstva gledeboljšanja prometnih razmer. V postaji Ovperšno pa je doživel nekaj izrednega. Društvo poduradnikov, uslužbencev in delavcev Ustje-Topliške železnice je ministru priredilo sijajen sprejem. V njegovem zahvalnem govoru je g. excellenca povdaril, da ga veseli tako društvo, ki ima namen gojiti gospodarsko dobrobit in medsebojno prijateljstvo svojih članov. Tako društvo je po njegovem mnenju vedno zvesta opora uprave. Kot sam star železničar ve to dobro in polno ceniti in izraža veselje nad tem, da stoji na čelu te železnice mož, — generalni ravnatelj pl. Enders —, ki ima srce na pravem mestu, na katerega se slehern uslužbenec vsaki čas in v vsakem položaju lahko zaupno obrne.

Ne dvomimo, da je nabral g. minister na tem svojem potovanju veliko praktičnih naukov za njegovo nadaljno delovanje. Ne dvomimo pa tudi, da se mu je zabranil upo-

Na ogledih.

(Dalje.)

„Hvala Bogu, prav dobro. Zadovoljen sem s svetom in sam s seboj. Ko sva bila vojaščine oproščena, saj se spominjaš, sva oba hitela vsak v svoj rojstni kraj. Mislim, da je bilo v Ljubljani v oni slovenskim potnikom in daleč na okrog dobro znani gostilni „pri starem tišlerju“, kjer sva vzela slovo in šla vsak svojo pot. Kmalu za tem sem se poročil z revnim, a pridnim krščanskim dekletom. Ostala sva oba v službi pri istem gospodarju, kjer je bila ona poprej dekla, dokler nama ni Bog podaril sinčka. Tedaj je bilo treba službo pustiti in na drug način skrbeti za kruh. Gospodar — dobra duša — odkazal nama je pod njegovo streho kotiček, da vsaj stanovanja ni bilo treba iskati. Ko je avstrijska vlada začela v zasedeni Bosni in Hercegovini graditi ceste in železnice, se je nudil tam dober zaslužek — sicer v tujini, vendar pa pod avstrijskim grbom in

za domač denar, ki še največ izda, če si ga človek poštenim potom prisluži. Tudi jaz sem se odpravil na delo v Bosno, dobil sem ga lahko in ob ugodni plači. Bil sem v srečnem položaju moji ženi pošiljati precej prihrankov, da se je z otrokom lahko preživljala in tudi nekaj malega v hranilnico polagala. Poteklo je tako leto dni in naenkrat se mi je zazdelo, da slišim glas svojega sinčka: Ata, ata. Poprijela se me je želja odzvati se temu nežnemu klicu. Na predbožič jo primaham domu, a veselje, ki sem se ga nadejal, se je spremenilo v žalost, ko zvem, da mi je žena pred nekaj dnevi na nevarni vročinski bolezni težko obolela. Revica me ni več poznala, ni več slišala mojega pozdrava in ne joka ubogega otroka. — Poklicani zdravnik je resno izjavil, da ima malo upanja, da bodimo na vse pripravljeni. Sinček je bil krepak in zdrav, a mene — svojega ata — seveda še poznal ni. Ženina bolezen se je od dne do dne hujšala in na sv. Treh Kraljev dan so mi jo prijatelji zagnili k večnemu po-

čitku. Postal sem tako po kratkem veselju zakonskega stanu vdovec, moj ljubljani sinček pa polsirota. Bog ji daj nebesa in nama podeli milost, da se enkrat snideva tam gori nad zvezdami! Otroka je vzela stara mama, mati moje umrle žene k sebi v zrejo, a jaz sem, ko sem vse uredil in uravnal krenil proti Bosni. S podvojeno pridnostjo sem se oprijel zopet dela svest si, da moram biti sedaj svojemu otroku vse sam: oče in mati. Leta so tekla enostavno naprej; zaposlen sem bil pri zgradbah cest in železnic in kmalu sem si pridobil radi svoje treznosti zupanje graditeljev-inženirjev in delavcev. Tako sem postal s časoma četovodja. Plača je bila prav dobra, tako da sem si v malo letih prihranil precej denarja, s katerim sem začel prevzemati manjša dela v popolno samostojno izvršitev. Rekli so mi podnajemnik. Zaslužek se je skoraj podvojil. Vsako leto o sv. Treh Kraljih sem obiskal rodni kraj, sinčka in grobove. Ko je bil sinko star 10 let, je Bog tudi taščo poklical pred

gled ravno tja, koder bi bil videl največ dokazov, kako upravičene so tožbe malih železničarjev, mogoče bi bil izvedel, da državna železnica še danes prožne delavce z 2:20 K plačuje, dasiravno dandanes noben težak ne dela več za to beračijo.

Minister je bil vesel, da se uslužbenci v svrhu gospodarskega napredka združujejo. On je rekel tako, mi pa rečemo iz skušnje, da ima ravno c. kr. železniško ministrstvo napram izključno gospodarskim organizacijam železničarjev, ki korakajo popolnoma postavno pot, zamašena ušesa in usta.

Sveda je bilo treba pohvaliti g. pl. Endera. Čast mu, kdor jo zasluži! Srečni podaniki, kojih najvišji predstojnik ima sree na pravem mestu in na katerega se vsak lahko zaupno obrne. Ne bi bilo pa morda na čelo c. kr. direktij državnih železnic tudi takih mož. V Trstu in Beljaku so ravnatelji z gosto mrežo bodeče žice obdani, drugod pa tudi ni nič veliko boljše.

Minister je govoril — mi smo pazno poslušali in prihodnost nas bo poučila, so bile njegove besede le prazna slama ali pa odmev sočutja s trpečimi železničarji, kojim pomagati je edino le država zmožna — pa tudi dolžna.

Tirjatev.

Neugodna vremenska poročila iz vseh delov države nas navdajajo s skrbjo, da nam prineseta jesen in zima v obliki zopetnega podraženja živil obupna presenečenja. Od hišnih gospodarjev ne smemo pričakovati popusta pri stanarinah, oni se sklicujejo na vedno rastoče davke in kdo jim more ugovarjati.

Pomanjkanje bo zopet naša vsakdanja prikuha; naše gospodinje bodo še otožnejše kakor do zdaj, ker ne bodo mogle spraviti prejemkov in izdatkov v matematično soglasje. Naši ljubi otročiči, ki so postali v poletnem zraku zdravjši, bodo po naših ozkih in zaduhlih stanovanjih zopet obledeli. Koliko bridkosti čaka skrbne matere, ko bodo morale poslati nezadostno oblečene malčke na dolgo pot — v šolo.

Tri milijone kron je za drugo polletje 1913 določenih za železničarje. Kje pa so? Povsod grobna tihota o tem denarju, nikdo ne more uganiti, kam se bo ta dobrota razlila. Pravico do njega imajo le tisti, ki morajo računati z vinarji in ki imajo na dan za groš kruha dosti za celo družino. Povedalo se je gospodom okoli uprave zadostno razločno, kje je treba nujne pomoči. Da tega ne bi vedeli, na to naj se le ne izgovarjajo, vsaj resno ne.

Kaj pa, ko bi se vseeno milijoni razpršili ne da bi malih železničarjev sploh kdo kaj od tega dobil? Mogoče je vse in tudi to,

da se ta denar vrže v naročje takim, ki težave življenja le od daleč poznajo. Ali se je dala zbornica zopet enkrat preslepiti, da je dovolila vladi sredstva za par kričavih uradnikov? Mogoče je vse in tudi to, da vlada na ljubo uradnikov oškoduje ravno tisti del železniških uslužbencev, brez katerega je vse uradništvo brezpomembno in če je še tako mastno plačano.

Če bo temu tako, tedaj so lagali tisti, ki so rekli vseh 15 milijonov, torej tudi na leto odpadlih 3 je namenjenih za male železničarje; lagali so tedaj tudi tisti, ki so nas tolažili s tem, da je gotovih 15 milijonov vendar več vredno kakor pa »demagogičnih 17 milijonov«; vse parlamentarno prerokanje in delovanje, iz katerega izvira 15 milijonska vladna izjava, pravecata gluma, katere predstavitelji nam ne bodo mogli dokazati, da so storili svojo dolžnost.

Naloga »Prometne zveze« je, da ne prespi ure, ko bo treba stopiti na torišče in poiskati in najti pota in sredstva, da mero-dajnim činiteljem pove in dokaže, kako mi razumevamo: Mož-beseda.

Na delo!

Ni dolgo, ko še v krščanskih krogih »Prometna zveza« ni bila znana, vsaj imenovalo se jo ni nikjer. Socijalni demokrati so spretno skrbeli, da so se mu samo oni bleščali kot edini odrešeniki železničarjev. Na cesti in pod streho, v govoru in pisavi so povdarjali svoje veličanstvo in mogočnost.

Prišel je čas, ko se je med železničarji začelo daniti, pojav ki se mu je nadjal priimek »pasivni odpor«. In takrat se je socijalna demokracija izkazala, da je podobna oblaku, ki obeta zaželjeni dež, pa se končno razkropi nekam — Bog zna kam. In ravno v tem času so stopili v ospredje železničarskih strmelnj možje bistrega duha; danes smemo samo še dva imenovati in to sta poslanec K e m e t t e r in poslanec G o s t i n - č a r . —

Resna in poštena volja ter vspahi so povod, da se danes »Prometna zveza« ne spoštuje samo med tovariši, temveč si je ona pridobila že veljavno ime v javnosti. Razširila se je preko cele monarhije, nobenemu železničarju ni več neznana. V organizaciji katoliškega ljudstva se »Prometna zveza« čedalje bolj in bolj upošteva in ljudski zastopniki so se začeli živahno za njo zanimati.

Nočemo pretiravati, a povdariti pa smemo, da socijalna demokracija čedalje bolj in bolj razpada, dočim se naše vrste veselo množijo. Lahkim srcem danes rečemo, da tvori naša organizacija nepremagljivo trdnjavo. V štirih jezikih tolmači »Prometna zveza« svoje ideje železničarjem, možem krščanskega prepričanja. Kateri krščanski voj-

skovodja pa danes še ne ve za »Prometno zvezo«?

Ampak to veselo dejstvo nas ne sme premotiti, da bi djali roke zato že vs križem. Kar smo zamudili, moramo dohiteti, država zahteva vedno več rekrutov, mi pa vedno več novih sobojevnikov. Na delo bratje, za naš kruh, za našo čast in za naše potomce!

Slovensko-hrvaški katoliški shod v Ljubljani.

Ljubljana je te dni po svoji veliki večini pokazala, da je gostoljubno mesto in da zna počastiti goste, kajti skoraj vse mesto je bilo v zastavah in prazničnem razpoloženju.

Sprejemi gostov so bili nekaj veličastnega, izbruh prekipevajočih čustev. V soboto popoldne so se pripeljali Dalmatinci. Pozdravil jih je državni posl. Povše, zahvaljeval se je č. g. Banić iz Spljita. Nato je došel posebni vlak s Čehi. Silna množica jih je pozdravila. V imenu orlov in pripravljalnega odbora je Čeha pozdravljala dr. L. Pogačnik. Odgovarjal je g. Sedlaček iz Brna. Gospe in gospodične so goste obsule s cvetjem. Aranžiral se je po Dunajski cesti impozanten sprevod v mesto. Zvečer je došel posebni vlak iz Zagreba. Ko je goste pozdravil predsednik pripravljalnega odbora dr. Gruden, je velikanska množica obkolila goste, prepevala hrvaške in slovenske pesmi in jim do »Uniona« skozi Kolodvorske ulice napravila špallir. Vse je klicalo bratom, bil je sprejem kakršnega še nismo videli v sicer mrzli Ljubljani. Ravnotako so bili sprejeti Poljaki in bratje iz Nemčije. Pripravljalni odbor in reditelji so bili celo noč na nogah. Vlak je prihajal za vlakom — 15 posebnih vlakov. Vse to pa se je izvršilo v najlepšem redu.

Sprejem Čehov na Jesenicah je bil veličasten. Jesenice so bile v zastavah. Govoril je Orel Krivec, odzdravljala je češki starosta. Čehi so dobili vsi šopke planik.

Slavnostni sprevod.

Ob 7. uri zjutraj so se zbirali udeleženci na raznih središčih in se je nato na znamenje fanfaristov raz streho katoliške tiskarne sprevod velikanskih množic začel razvrščati. Množice v narodnih nošah so šle poljubno, ostali po šest v vrsti.

Sprevod se je pomikal po Kopitarjevi ulici, jubilejnem mostu, Resljevi cesti, po cesti mimo južnega kolodvora, Dunajski cesti, Šelenburgovi ulici na Kongresni trg.

Slavnostni sprevod so otvorili štirje slovenski Ziljani iz probujajočega se slovenskega Korotana. Jahali so brez sedel, kakor pribiti na konjih s slovensko trobojnico na čelu. Njim so se pridružili stasiti konjeniki z Viča. Sledila jim je vrsta belokranjskih fanfaristov, ki je svirala narodne melodije.

se; Bog ji daj dobro, velika dobrotnica mi je bila, da je prevzela vzrejo otroka. Sedaj pa je bil zopet fantov krstni boter tako velikodušen in je prevzel nadaljno vzgojevalno skrb in nalogo na svoja ramena. Iz otroka je zrasel čvrst mladenič in postal bi bil gotovo tudi on vojak, ko bi si ne bil kot nepreviden deček nekoliko pohabil kazalca desne roke. — Skopnik je naglo zajel sape, kakor da bi hotel kaj vmes reči, ostal pa je tiho in poslušal zanimivo tujčevo pripovedovanje dalje. — Z botrovim privoljenjem je prišel tudi on za menoj in mi bil jako dobrodošla pomoč pri mojih opravilih. Veselje sem imel nad njim, prav posebno pa še zato ker je bil priden, spreten in varčen. Ves njegov zaslužek je izročal meni v varstvo in se še sedaj nahaja pri meni. Ko sem se postaral in prepričal, da mi moji prihranki zadostujejo, da konec življenja udobnejše preživim in da tudi še za sina kaj preostane, sklenil sem se za stalno vrniti nazaj pod domači zvon. Tudi sin ni hotel sam ostati med tujim

svetom in pred pol letom sva se sešla na poti v Ljubljano. Nastanila sva se zopet „pri starem Tišlerju“ in eno prvih nedelj napravila izlet in božjopot k Mariji Pomagaj na Gorenjsko, da se zahvaliva Bogorodnici za njeno zaščito in jo poprosiva nadaljne milosti in priprošnje. Veliko je bilo tam pobožnega ljudstva zbranega iz vseh krajev slovenske zemlje, posebno pa z Dolenjskega. Tam je moj sin med pobožnimi ugledal dekleta, za katerega se mu je vnelo srce. Ko je bil voz pripravljen, na katerega je dekletu prisledlo, stopil je fant k vozniku, ter ga nekaj vprašal. Uganil sem, da se je moralo tikati istega dekleta, ker se je voznik po njem ozrl. Domu grede mi sin reče, da gre takoj drugi dan na Dolenjsko službe iskat, češ, mlad in zdrav pa brez dela biti, je za mladega človeka nečastno. In res je tudi šel. Ostal sem sam v Ljubljani, da si jo nekoliko bolj ogledam, ker do tedaj sem vedno le potoval skozi njo, kadar sem hodil z Bosne domu in nazaj. Čez teden dni dobim pismo, v katerem se

sin prav laskavo izrazi o hiši, v kateri je stopil v službo kot hlapec. Pred kratkim se mi je ponudila ugodna prilika in tako se ti zdaj predstavljam kot lastnik pristave Drenovo. Moj naslednik pa postane moj sin Jaka, to je isti, katerega si ti pred par dnevi na tak nemoški način od hiše odpravil.“

Kakor bi ga iz kanona izstrelil, skočil je Skopnik po konci ter vzkliknil: „Ježeš, torej Jaka bi bil tvoj sin? Prijatelj, kako pa to? govori!“

„Da, da, Jaka je moj pravi sin in moj naslednik na Drenovem. Le zaradi dekleta, ki ga je ugledal na Brezjah je stopil pri tebi v službo, ti bil služen hlapec in mislim tudi pošten.“

„O, ko bi bil jaz to vedel, vse bi se bilo drugače zavrtilo, kaj tacega pa še v svojem življenju nisem slišal. Janez, Jaka je tedaj tvoj sin, priden človek je, lahko si ga ponosen, prav radi smo ga imeli pri nas.“

(Dalje prihodnjic.)

Za njimi so korakali deželni odborniki kranjski, državni in deželni poslanci, župani, občinski svetovalci, impozantno število!

Sledile so deputacije 6 slovenskih društev iz Nemčije, in sicer iz Hamborna, Gladbecka, Gelsenkirchna, Meerbecka, Hochheide in Osterfelda v rudarskih nošah, zastavonoše s sabljami.

Za njimi deputacija Poljakov, okoli 100 z zastavami. Občno pozornost so zbudile Poljakinje v svojih krasnih nošah, Poljaki v svojih slahčiških uniformah, Skautje, kmetje in delavci ter zastopnik boyškautov.

Poljska skupina je bila sprejeta s tisto ljubeznijo in živim zanimanjem, ki je slovensko katoliško ljudstvo od nekdanjega kaže za za ta plemeniti narod.

Potem so sledile češke deputacije, izredno slikovito so učinkovale pestre hanaške nošnje.

Slede Hrvati, nad 1000, možje, mladeniči in žene v narodni noši, osobito lep pogled njuja dolga vrsta hrvatskega duhovništva, ki poje »Lepo našo domovino«, hrvatski dijaki in akademiki, več sto.

Potem dolga vrsta Dalmatincev.

Ljubek vtisek je napravljala nato skupina deklet v kranjskih narodnih nošah, nalašč za to priliko oživiljenih; oko se ni moglo nagledati tega izvanrednega prizora. Kako samožavestno in ponosno so stopale! In nihče izmed malih ni ves čas omagal!

Za njimi koraka mladi slovenski orlovski naraščaj.

Koroški Slovenci! Okoli 1200 jih je; vidiš vse različne vrste koroških narodnih noš, osobito pa učinkujejo postavne Ziljanke: vsi vihte v rokah slovenske trobojnice.

Za njimi dolga vrsta naših akademičnih štarešin in akademikov.

Slede češki Orli in češke Orlice, okoli 300, potem hrvatski katoliški Sokol iz Dobrinja, za temi pa naši slovenski Orli. Bila jih je nepregledna vrsta, najmanj 2000, vmes orlovske godbe, ni jih konca.

Sedaj pa kranjske narodne noše! Skupina, tako krasna, da očara vsakega; možje in fantje, žene in dekleta, nepregledna množica, gotovo okoli 2500, skupina se s skupino pestro menjava, eleganten aranžma napravlja nepozabljiv vtis.

Potem Belokranjci in Belokranjice.

Slede Primorci in Primorke, osobito veliko skupino tvori Trst in okolica, njihove narodne noše so v svoji pripravi lepoti predmet največje pozornosti.

Potem korakajo naše »Bogomile«, ki jih skoro ni mogoče prešteti.

Za temi pevke in pevci pod zastavo »Ljubljane«.

Za njimi korakajo odborniki in uradniki ljubljanskih gospodarskih zavodov. Mnogo jih je — marsikoga ni.

Velika je skupina slovenskih katoliških učiteljic in učiteljev; s ponosom se obračunaje oko vsakega gledalca.

Slede rokodelska društva, zastopstva Krščansko socialne zveze iz vseh slovenskih dežel, Jugoslovanske strokovne zveze, rudarjev **P r o m e t n e z v e z e** itd.

Za njimi korakajo tisoči in tisoči naših moških Marijinih družb.

Povsod vmes pa godbe — 12— svira-joče narodne koračnice.

V vsej tej nepregledni množici, ki je štela gotovo mnogo nad 20.000 oseb, je vladal najzornejši red, vtisk tako vsake skupine zase kakor celote je bil impozanten, navdušenje in radost je dala vsemu življenje in ko so vsi defilirali pred tribuno cerkvenih knezov in svetnih honoracijorov, so zaorili iz vseh skupin živio klici, zastavice so krožile po zraku, mahalo se je z robci, naša brhka dekleta, gorenjski možje, gosti iz tujine, od otročičev do starcev, vsi so pripo-

mgli k tej nepozabni sliki. Red je bil vzoren. —

Godb, ki so v sprevedu svirale, je bilo 12, zastav 141.

Red so vzdrževali poleg državne policije, ki je tu izvrstno poslovala, ognjegasci iz bližnje okolice.

Na Kongresnem trgu.

Kakor je bila vsa Ljubljana z malimi izjemami praznično odeta, tako tudi Kongresni trg, pred vsem deželni dvorec in fasada nunske cerkve, ki že sama na sebi tako mogočno učinkuje. Od okna do okna so se vile girlande, v sredi fasade velika podoba Brezmadežne, oltar na prostem pred portalom in stopnjišče z največjim okusom okrašena, od spredaj dva bela obeliska s cesarsko in deželno zastavo.

Med honoracijori, ki so bili tu nameščeni, je bilo predvsem opaziti:

Od cerkvenih dostojanstvenikov:

Nadškof-koadjutor dr. Bauer iz Zagreba, metropolit goriški dr. Sedej, kredoškof dr. Jeglič iz Ljubljane, dr. Mihael Napotnik lavantinski, Garić iz Banjaluke, Gjiwoje iz Splita, dr. Kaltner iz Celoveca, dr. Karlin iz Trsta, dr. Krapac iz Djakova, dr. Mahnič iz Krka, dr. Marčelič iz Dubrovnika, Fra Misić iz Mostara, dr. Šarić iz Sarajeva, generalni vikar Baron iz Zagreba, prelat Kacziński iz Varšave, mnogo stolnih kanonikov in v obče visokih cerkvenih funkcionarjev iz vseh jugoslovanskih dežel, redovniki, med njimi opat stiški, Wiedmann, nemški viteški red in drugi.

Od aristokracije:

Knez Hugo Windischgraetz in soproga, knez Ladislav Sapieha, princesa Aleksandrina Windischgraetz, grofica Olga Mocenigo, vitez Guttmanstal.

Od deželne vlade:

Deželni predsednik eks. baron Schwarz, grof Chotinski, svetnik Kresse, grof Künigl, vitez Laschan.

Od garnizije:

Divizionar fml. Kusmanek, polkovnika Weber in Marjanović, postajni komandant major Putti, vojaški kurat Maračić.

Od avtonomne uprave:

Deželni glavar dr. Šusteršič, zbornični podpredsednik vitez Pogačnik, namestnik deželnega glavarja na Štajerskem dr. Jančević.

Od koroških Slovencev: dr. Breje.

Bila je navzoča tudi druga poljska gospoda v svojih nacionalnih odelih, mnogo Poljakov iz Varšave in kraj barona Guttmanstala se je opazil eks. Smirnov, ruski poslanik v Kairu, ki si je prišel veliko slavljeno ogledat.

Pregled izpred oltarja na natlačeno polni trg je bil najveličastnejši celega prizora. Nad množico sinje, jasno, v vsej solnčni svetlobi žareče nebo, od zadaj grad, izmed mase štrle v zrak neštete zastave, godbe igrajo, ovacija sledi ovaciji, tribuna honoracijorov pa nudi tudi čudovito pestro sliko, ki jo tvorijo v lepi mnogoličnosti ornatih cerkvenih knezov, prelatov, redovne duhovščine, častništva, gospode v prazničnem in nacionalnem odelu.

To ni bil shod, ni bila manifestacija, to je bil — triumf.

Sveta maša in vdanostne izjave.

Sveto mašo je bral nadškof koadjutor zagrebški dr. Bauer. K maši je svirala godba »Slovenske Filharmonije«. Po sveti maši je knezoškof ljubljanski dr. Jeglič prebral

Posvetitev Brezmadežni.

Bil je ginljiv trenutek, ko je množica za škofom počasi govorila formulo, s katero se je slovenski, hrvatski, poljski in češki katoliški narod posvetil Immaculati. Takih prizorov je zgodovina le malo videla.

Udanostna izjava Sv. Očetu.

Nato prebere predsednik pripravljalnega odbora dr. Gruden med viharnimi akklamacijami sledečo udanostno depešo Sv. Očetu:

Slovenci in Hrvati, zbrani na katoliškem shodu v Ljubljani, nad 20 tisoč mož in mladeničev, da proslave jubilejni spomin slavne zmage Konstantina Velikega nad poganstvom ter se navduše za enake boje zoper nove sovražnike Cerkve in krščanstva, izražajo Vaši Svetosti čuvstva verne vdanosti in ljubezni, proseč Boga, da ohrani še dolgo svoji Cerkvi Pija X., nepremagljivega vodnika v bojih zoper zmote naše dobe.

Našemu cesarju.

Nepozabni trenutek v svoji svečanosti je bil, ko je dr. Gruden predlagal vdanostno izjavo Nj. Vel. cesarju:

Njegovemu c. in kr. Apostolskemu Veličanstvu, Ischl. Dvajset tisoč Slovencev in Hrvatov, zvestih podložnikov Vašega Veličanstva, zbranih na katoliškem shodu v Ljubljani, da proslavi spomin prvega krščanskega vladarja Konstantina, obnavlja ob tem slovesnem trenutku svojemu apostolskemu vladarju prisego neomajne zvestobe in vdanosti, proseč z nebes za njegovo osebo vso srečo in blagoslov.

»Živio«-klici so spremljali skoro besedo za besedo, vihar aplavza in radostnega vzklikanja je pretresal trg in odmeval daleč po vsem mestu, godbe so intonirale cesarsko pesem, z grada so začeli pokati topovi!

Ta prizor se je ponovil, ko se je predlagala depeša

prestolonasledniku:

Njegovi c. in kr. Visokosti, nadvojvodu Franc Ferdinandu, Ischl.

Dvajset tisoč katoličanov slovensko-hrvatskega naroda, ki ga je božja previdnost postavila na južni branik habsburške države, poklanja Vaši cesarski in kraljevi visokosti čustva neomejenega spoštovanja in vdanosti.

Neizbrisno se bo vsakemu udeležencu ta dogodek v svoji mogočnosti vtisnil za celo življenje. Množica je po teh vdanostnih izjavah, prikipelih iz dna src, intonirala Marijine pesmi.

Slavnostno zborovanje.

Spreved se je potem v najlepšem redu pomikal proti slavnostnemu prostoru na dvorišču domobranske vojašnice. Tudi to je bil triumfalen spreved, ki je kipelo iz njega navdušenje, ne porojeno iz hipnega razpoloženja, ampak temelječe na trajni, vekoviti podlagi navdušenja. Pred tem triumfom je vse drugo izginjalo.

Dvorišče domobranske vojašnice je bilo zelo lepo okrašeno, od okna do okna notranjih del front so se vili venci, govorniška tribuna, ki je imela prostora za silo oseb, s podobo cesarjevo in papeževo, tudi vsa okna polna gledalcev.

Na predsedniški tribuni so se opazili poleg že imenovanih honoracijorov še: knez Ernst Windischgraetz z grofico Paar, vsi državni in deželni poslanci S. L. S., hrvatska poslanca Hrvoj in Milobar, deželna poslanca Navratil, Gilek in drugi, osobito pozornost je vzbujal iz Kitajske na katoliški shod došli misionar O. Veselko Kovač v mandarinski obleki, veliko je bilo poleg civilnih dostojanstvenikov visokega klera, prelatov, opatov i. dr.

Ko se silna množica zbere, zastave porazvrste, pozdravi kanonik dr. Gruden navzoče sledeče:

(Konec prihodnjic).

Ali ste že kaj darovali za zastavo slovenskih članov „Prometne zveze“.

Organizacija.

Ljubljanski člani državne železnice imajo v soboto dne 6. septembra 1913 redni mesečni sestanek v Rokodelskem domu. Pridite v obilnem številu.

Zahvala. Florijan Sluga se zahvaljuje centrali »Prometne zveze« za podeljeno podporo. Nadalje se zahvaljuje tudi vsem svojim tovarišem, ki so mu z izdatnim darom priskočili na pomoč. Vsem iskrena hvala.

Dopisi.

Izpod Sv. Gore pri Gorici. Za danes naznanim vsem cenjenim tovarišem in čitateljem našega »Glasnika«, da se bodemo prihodnjič nekoliko pogovorili o nekem bližnjem prožnem mojstru. Ker nam za danes primanjkuje prostora, zato vzdignemo samo kazalec in pravimo: Gospod, ki žuete, da ne ravnate s podrejenimi pravično — pst! — Našega zaupnika Lisjaka smo poslali na progo Podbrdo—Gorica, da nam prinese kaj kosti od zadnjih volitev v goriški deželni zbor. Upamo, da bo imel dobro pašo in da nam bo za prihodnjo številko obilo poročal.

Razno.

Primere iz živalstva v našem govoru. Vsi narodi na svetu se v svojem govoru radi poslužujejo primer iz živalstva. Že sveto pismo uči, da treba biti zvit kakor kača in krotak kakor golobje. V slabih časih tožimo, da je življenje pasje slabo, kadar se nam pa kaj važnega posreči, pravimo, da smo na konju in marsikdo se potem postavlja kakor petelin na gnoju. Marsikak star osel ni boljši od mladiča, ki mu raste šele prvi mah. Kdor pride zvečer z opico domu, ima drug dan mačka in se zviija kakor črv, dasi je drugače močan kakor medved. Junaki so pogumni kakor levi, bojazlivec pa pred lastno senco beži kakor zajec, dasi je drugače počasen kakor polž. Ni posebna umetnost iz muhe napraviti konja. Zagovedenih ljudi je povsodi najti. Marsikdo spi kakor medved, medtem ko drugi dela kakor konj in je marljiv kakor čebela. V jezi postane človek kot kuhan rak, če nima ravno polžev krvi. Lisjak je navadno po mačje priliznjen. Marsikdo je reven kakor cerkvena miš, pa se vendar napihuje kakor žaba. Gorje mu, kogar črv v duši gloje! Pasja ponižnost je dostikrat v zvezi s kačjo strupenostjo. Krade kakor sraka in se počuti v zaporu kakor riba v vodi. Poje kakor slavček, drugače je pa neumna goska; brenči za ženini, kakor sili muha v vrelo kašo. Orlovski nos je mnogim všeč, oslovska ušesa pa niso nikomur v čast. Kdor mačko v vreči kupi, stoji potem dostikrat razočaran in zmešan kakor bik pred novimi vrati. Kdor je zdrav in lačen, je kakor volk, kakšna razvajena gospica pa samo pokuša kakor ptiček. Kdor ne brzda svojega jezika, mora dostikrat osramočen utihniti in se umakniti kakor polit kužek.

Ali ste že pridobili „Prometni zvezi“ vsaj enega člana.

Kupujte le v tistih trgovinah, ki inserirajo v „Železničarskem Glasniku“.

1. junija 1913		VOZNI RED.																1. junija 1913				
Prihod										Ljubljana								Odhod				
	1255	314	448	555	957	1247	546	858		Dunaj	1211	1218	438	730	1126	311	632	955				
	1205	434	904	1121	251	617	950	1142		Trst	120	319	513	603	1003	106	600	828				
		725	952	1114	433	551	816	1131		Gorenjsko	547	654	909	1130	340	635	1001					
						859	300	916		Dolenjsko	732	130	746									
						638	1036	723		Vrhnika	735	148	810									
					642	1100	241	615	1030	Kamnik	732	1150	312	715	1100							
Prihod										Jesenice								Odhod				
		747	858	1103	138	552	835	1200		Ljubljana	552	815	987	232	483	630	944					
1252	548	807	921	125	200	419	455	608	919	Celovec	1211	348	519	925	1114	1222	218	245	614	851	909	936
1205	320	800	1110	1216	158	241	556	843	933	Gorica	505	551	812	935	128	223	423	458	645	935		
					805	143	602	902		Trbiž	813	927	206	620	940							

Opombe. Debelo tiskani časi pomenijo brzovlake. — Podčrtane minute pomenjajo nočni čas. — Kamniški vlaki odhajajo oziroma se ustavljajo v Ljubljani državni kolodvor. — Kamniška vlaka: odhod iz Ljubljane 7:32 zjutraj in 11. uri ponoči, prihod v Ljubljano ob 6:42 zjutraj in 10:30 ponoči vozita samo ob nedeljah in praznikih.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!
Samo 6 dni
HAVRE
NEW-YORK
francoska prekomorska družba.
Veljavne vožnje liste (Šifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna potovanja v oblastveno potrjena potovalna jasnila daje **ED. ŠMARDA** pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „Kmetске posojilnice“ nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Ko.
v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice Naročila po meri točno in priznana dobro.

H. SUTTNER Glavni trg št. 25
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 8
priporočata svojo največjo zalogo priznano najboljših **švicarskih ur** z znamko „IKO“ in „ZENITH“.
Najzmernejše cene. Postrežba točna.

JULIJA ŠTOR
Ljubljana, Prešernova ul. 5
velika zaloga
„F. L. POPPER ČEVLJEV“
najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

Anton Rojina, Ljubljana
Kolodvorska ulica
Pohištveno in stavbno mizarstvo.

Pozor pri nakupu!
Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre tvrdke
Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.
Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Velika zaloga modernih slamnikov.
Klobuke, cilindre in čepice
v najnov. fasonah in v veliki izbiri priporoča
Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.
Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Kdor ima rad dobro kavo
naj vporablja pravi zagrebški „FRANCK“, kateri se razločuje po tovarniški znamki: „Mlinček za kavo“.

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.
Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporočata svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

R. MIKLAUC, LJUBLJANA,
priporočata gosp. železničarjem posebno ugodno blago za moške in ženske obleke, perilo, pogrinjala, odeje itd. — Na novo je vpeljana v podružnici „PRI SKOFU“, pred Škofijo, št. 3. nasproti gostilne pri Sokolu, velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke, kakor tudi ženske jopice. Obisk te občne nad 40 let obstoječe tvrdke se vsakemu priporočata.